Полово-предаваните болести и актуални проблеми, свързани с тях

Д-р Петрана Каляшева
ОДКВЗБС - гр. София

Полово-предаваните болести (ППБ) са голяма група инфекциозни заболявания, които имат различни етиологични причинители - бактерии, вируси, протозои. Тези заболявания се характеризират с разнообразна клинична симптоматика, но обединяващото между тях е еднаквият механизъм на предаване и разпространение на инфекцията - сексуалният контакт между партньорите. Това е причината, науката, която се занимава с тях да се нарича ВЕНЕРОЛОГИЯ, от името на богинята на любовта ВЕНЕРА. Тези заболявания са привилегия на човешкия род, развиват се по време на най-активния период от живота на индивида - по време на неговата полова зрялост.

Тези факти налагат тяхното навременно и точно диагностициране, за което е необходимо да се използват всички клинични, микробиологични и серологични методи. Развитието на медицината през последните години налага все по-широкото използване на нови биохимични, имунологични, хистологични, електронно-микроскопски и други методи за изследване. Това налага и координация на работата на венеролозите с микробиолози, имунолози, акушер-гинеколози, педиатри, инфекционисти.

В света, и в частност в България, през последните години честотата на ППБ се увеличава. Според СЗО, всяка година се откриват около 250 милиона нови случаи в световен мащаб. Веднага възниква въпросът - каква е причината за това? Факторите са много, но най-важните са урбанизацията и миграцията на населението, засиленият туризъм, ранната акселерация и промискуитет, безразборните полови контакти, разпространената навсякъде проституция, без необходимия контрол от специалисти. През последните години достъпът и свободата на употреба на противозачатъчни средства премахна страха от забременяване и това доведе до засилена полигамия. На фона на тези факти трябва да се изтъкне необходимостта от повишаване на здравната култура сред подрастващите в часовете в училище, да се запознаят младите хора с рисковете от безразборни полови контакти и задължително обучение за безопасен секс. Подрастващите трябва да се възпитават в по-голяма грижа и отговорност за партньора.

Повишаване заболеваемостта от ППБ наложи определянето на основните рискови фактори и рискови групи сред населението - проститутки, интравенозни наркомани, хомосексуалисти, индивиди с ниска здравна култура, бездомни. Венеролози заедно с правителствени и неправителствени организации работят в насока за запознаване на тези групи с основните рискове и последствия от ППБ.

Навременното и адекватно лечение на венерическите заболявания, от добре обучен специалист дермато-венеролог, ще доведе до предпазване от тежките усложнения на ниво индивид, а на ниво популация, ще се спре разпространението на тези инфекции и ще се намали значително рискът от пренасяне на ХИВ-инфекцията.

Терапията на ППБ никога не се разглежда изолирано от тяхната етиология, от епидемиологичната обстановка и възможностите за диагностика на всеки отделен случай. Кожно-венерологичните диспансери разполагат с добра лабораторно-диагностична база, висок контрол върху методите за диагностика и високо квалифицирани специалисти венеролози. Всеки един специалист е длъжен да направи ефективна диагностика и лечение на инфектираните лица, откриване на симптоматично и асимптоматично инфектираните индивиди и тяхното лекуване, консултирането на сексуалните партньори, обучение на индивидите в риск за ППБ.

Друг важен аспект в съвременния мениджмънт на ППБ е пренаталният скрининг на бременните жени. Извършен качествено и навреме, той може да предотврати тежки усложнения у майката и плода, причинени от сифилис, хламидиална инфекция, гонорея, херпесвирусна инфекция.

Изключително важна е навременната намеса на венеролога за издирване на всички сексуални партньори на пациент с ППБ. С цел да се ограничи разпространението на инфекцията е необходимо лечението на всички симптоматични и асимптоматични носители на болестта. Откриването на контактните не е лесна задача. Именно тук трябва да се посочи едно от най-важните качества на добрия дерматолог - умението му да консултира и изслушва пациента, умението му да показва ангажираност и отговорност към проблема на болния. Умението за консултиране и разговор с пациента е "наука", която може да снижи до минимум разпространението на тежки ППБ. Едно от качествата на венеролога е не само откриването и лечението на ППБ, а и умението му да разговаря и предразположи пациента към пълна откровеност. Със своята компетентност венерологът насочва пациента към откровен разговор и разкриване на всички сексуални партньори.

Основните принципи са поверителността и анонимността при изследване и лечение, правото на пациента да избира своя лекар и мястото на лечение, уведомяване и лечение на контактните партньори, базиращо се на доверителен разговор с лекуващия лекар.

В отговор на тревожното увеличение на ППБ, усилията на цялото общество трябва да бъдат насочени към повишаване на здравната култура на населението. Да се подобрят здравните знания на подрастващите с цел да се подобри безопасността на тяхното сексуално поведение. Широко запознаване с тежките последствия от безразборни полови връзки и от ненавременно лекуване на първите симптоми на ППБ. Да се апелира за моногамия, за висока отговорност и грижа за сексуалния партньор, както и за използването на презервативи за всички немоногамни сексуални контакти.